NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VIII. Kraków, niedziela 29 marca 1925 Nr. 74

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu [illegible]. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123 w Krakowie [illegible]
Wszelkie [illegible] należy nadsyłać wprost do Administracyi. [illegible] Redakcyi nie będą uwzględniane.
Rękopisów redakcya nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redakcja [illegible] przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75, gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Polska przed poważnem zadaniem

Kraków, 28 marca

(is) Wrażenie nasze, iż z ostatniego ekspose min. Skrzyńskiego nie można mimo słów optymistycznych wyciągnąć w n i o s k ó w optymistycznych zostało zaraz nazajutrz potwierdzone przez fakty. Przez fakty, które w sytuacyi zagranicznej stwarzają sytuacyę jasną, jeśli się chce prawdzie zaglądnąć w oczy.

Tę jasną sytuacyę krystalizują mowy, wygłoszone w tym tygodniu w parlamencie angielskim. Mowa ministra spraw zagranicznych Chamberlaina uzupełniona mową premiera Baldwina — to jedna całość, mowy Hendersona i Macdonalda — to linia druga, a mowa Lloyda George'a — to kierunek trzeci, a wszystkie razem tworzą w rzeczy samej kierunek jeden.

W tej chwili traktować musimy te enuncyacye reprezentantów rządu i trzech wielkich stronnictw angielskich pod kątem widzenia: jakie one dają horoskopy dla Polski.

W tym względzie stwierdzić należy: Lloyd George, jako reprezentant partyi liberalnej oświadczył się za rewizyą traktatu wersalskiego, a w szczególności za rewizyą granic wschodnich Polski. Baldwin i Chamberlain, których stanowisko jest obecnie miarodajne dla najbliższej polityki angielskiej, odrzucili wyraźnie myśl pozostawienia Niemcom wolnej ręki w sprawie rewizyi granic polsko-niemieckich w drodze zbrojnej, ale nie odrzucili ewentualności pokojowej zmiany tych granic w drodze sądu rozjemczego lub innej, czyli — w ramach art. 19. Paktu Ligi. Stanęli zatem na stanowisku formalno-prawnego utrzymania traktatu wersalskiego nie wykluczając jednak zmiany stanu materyalnego. Czyli, że ze stanowiska Polski zaakceptowali okrężnie formułę dyskusyi nad tem, czego Polska słusznie dyskusyi poddać nie chce. I z tej strony zatem, praktycznie biorąc i po odrzuceniu osłonek, jakich używać musza szef rządu i minister spraw zagranicznych, stworzoną została dla Polski sytuacya niepożądana. A Macdonald? Ten przywódca Labour Party oświadczył wyraźnie: „Spodziewam się, że „Pakt pięciu" będzie punktem wyjścia dla ustawicznie rosnącej organizacyi pokojowej". „Pakt pięciu" — czyli Pakt: Anglii, Francyi, Belgii, Niemiec i Włoch. A zatem bez Polski. Henderson wreszcie, którego mowa była parlamentarnie tylko preludyum opozycyjnem przed mową Chamberlaina ograniczył się do pochwał Francyi, do ostrej krytyki Chamberlaina z powodu zdruzgotania Protokołu przez niego, ale też na tych ogólnikach się skończyło. Tak tedy późniejsza mowa Macdonalda, której passus wyżej zacytowaliśmy, oznacza w potocznej mowie mniej więcej tyle: Byliśmy i jesteśmy za „Protokolem", ale skoro niema nadziei, by się teraz zrealizował, to zgłaszamy akces do „Paktu pięciu", a zatem właśnie do tej koncepcyi, którą odrzuciła Francya, ta sama Francya, którą chwalił — kolega klubowy Macdonalda, Henderson. Role widocznie zostały podzielone. Rolę teoretycznego opozycyonisty objął Henderson, rolę praktycznego polityka — szef partyi, Macdonald. Jeśli do tego dodamy, że ten sam Macdonald naigrawał się z Lloyda Georgea, że występuje obecnie gwałtownie przeciw traktatowi wersalskiemu, który sam podpisał, to w tem tkwi w związku z poprzedniemi enuncyacyami Labour Party akces do zmiany traktatu wersalskiego.

Tak tedy mówić możemy w tej chwili o pewnej jednomyślności wszystkich partyi angielskich, o ile chodzi o dopuszczalność zmian stanu, stworzonego na Wschodzie Europy przez traktat wersalski, jednomyślności tem jaskrawszej, ile że wszystkie przemówienia zbiegały się w tem, że niema dla Anglii paktu z wyłączeniem Niemiec.

To jest treść przemówień angielskich mężów stanu w tym punkcie, który Polskę najbardziej interesuje.

Jakież stąd można wyciągnąć wnioski praktyczne. Oto przedewszystkiem ten, że dyskusya nad Protokołem na następnem posiedzeniu pełnej Ligi narodów będzie bezowocną i bezcelową, dalej, że albo Francya zaakceptuje Pakt pięciu, zadowoliwszy się zapewnieniem Niemiec, że nie sięgną do zbrojnej rewizyi granic Polski, albo też Francya propozycyi angielskiej, stanowczej i definitywnej, o ile w polityce dopuszczalne są takie terminy, nie przyjmie, a wtedy pozostanie — obecny, napięty, niespokojny i groźny stan polityczny w Europie z wszystkiemi jego horoskopami.

Konsekwencyą drugiej ewentualności musiałaby być zgoda Francyi na wstąpienie Niemiec do Ligi, konsekwencyą ostatniej ewentualności — sprzeciw Francyi w tej sprawie.

Jeśli zważymy, że mowa Chamberlaina zawierała niezwykle silne akordy narodowe, przemawiające do dumy angielskiej, łechcące niezwyciężalność narodu angielskiego, to na ekspose Chamberlaina patrzyć musimy jakby na ultimatum pod adresem Francyi, tem bardziej, że nie brakło w mowie Chamberlaina delikatnego przytyku pod adresem ostatniego planu Benesza, co oznacza odrzucenie innej koncepcyi niż angielska.

Z wszystkiego tego wynika, że nasza polityka zagraniczna stoi przed okresem bardzo poważnym, wymagającym bardzo wytężonej i zapobiegawczej pracy i — szczęśliwej ręki. I może nigdy jeszcze nie nabiera takiej wagi — jak obecnie, uznana nareszcie teoretycznie także przez polskie stronnictwa prawicowe zasada — że mądra i sprawiedliwa polityka wewnętrzna jest nieodzownem założeniem tej trudnej polityki zagranicznej, której problemy stają obecnie wobec Rzeczypospolitej.

Prawa narodu żydowskiego do Palestyny nie zachwiane

Entuzyastyczne przemówienie Balfoura. — Przyjęcie w Riszon le Zion.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 28. 3 (M.) Z Jerozolimy donosi ŻAT: Lord Balfour opuścił Jerozolimę, udając się do Tel-Awiw, gdzie ludność gotuje mu wspaniałe przyjęcie. W drodze lord Balfour wstąpi do kolonii Riszon le Zion, gdzie zwiedził synagogę. W świątyni urządzono mi-szebejrah dla króla angielskiego Jerzego V., lorda Balfoura, Herberta Samuela i barona Rothschilda. Przed opuszczeniem kolonii lord Balfour zwiedził znane chłodnice należące do bar. Rothschilda.

Na liczne powitania odpowiedział lord Balfour gorącem przemówieniem, którem dał wyraz radości z powodu wspaniałego rozwoju pierwszej żydowskiej kolonii w Palestynie, zawdzięczającej swoje powstanie bar. Rothschildowi. Jestem starym przyjacielem bar. Rothschilda — oświadczył Balfour — i gorącym zwolennikiem idei syonistycznej. Sympatye moje dla syonizmu datują się od czasu, kiedy deklaracya nosząca moje imię nie była jeszcze wydaną. Deklaracya, która przyznaje narodowi żydowskiemu prawa do Palestyny, nie jest mojem dziełem, ale wynikiem uchwał i postanowień, przyjętych przez wszystkie cywilizowane Państwa Europy i Ameryki. Co zostało wyrażone w deklaracyi n i e m o ż e u l e d z z m i a n i e. Polityka, której wyrazem jest mandat palestyński, nie jest polityką Wielkiej Brytanii, lecz polityką międzynarodowej opinii. Usiłowania moje dla urzeczywistnienia syonizmu są przeceniane, aczkolwiek śmiało twierdzę, że jestem gorącym zwolennikiem idei syonistycznej.

* * *

Jaffa, 27. 3 PAT. Balfour w drodze do Tel Awiw wstąpił do miejscowości Riszon le Zion, gdzie został entuzyastycznie powitany. Wygłosił tam mowę stwierdzającą, że deklaracya Balfoura nie jest wyrazem opinii jednej osoby, lecz wyrazem opinii międzynarodowej, wyrażonej w traktacie wersalskim. Nie jest prawdopodobnem, aby została ona obalona. Dalej oświadczył Balfour, że jest jednym z najstarszych syonistów i rokuje syonizmowi dużą przyszłość.

W Tel Awiw

Warszawa, 27. 3 (M.) Z Tel-Awiwu donosi ŻAT: Dziś popołudniu przybył tutaj lord Balfour w towarzystwie prezydenta prof. Weizmanna, prezydenta Sokołowa i Col. Kisha. Po drodze goście zwiedzili kolonie Mora, Riszon le Zion, Mikwe Izrael. Ulice Tel Awiwu któremi goście przejeżdżali, były przepełnione tłumami publiczności miejscowej i obcej, obliczonemi na przeszło 30.000 osób. Lordowi Balfourowi i przywódcom organizacyi syonistycznej urządzono owacyę kwiatową. Goście zwiedzili po przyjeździe gimnazyum hebrajskie i ratusz w Tel Awiw.

1 kwietnia otwarcie Uniwersytetu Hebr. w Jerozolimie

Nabywajcie telegramy powitalne Z. F. N. ku czci tego historycznego momentu. Zamanisfestujcie wobec całego świata swoje zrozumienie dla tego wiekopomnego dzieła.

Burzliwe obrady Sejmu.

Ratyfikowanie konkordatu w 3. czytaniu. — Burza na lewicy. —

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 3 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu odesłano w pierwszem czytaniu do komisyi skarbowej projekt ustawy o uzupełnieniu rozporządzenia w sprawie zmiany ustawy pieniężnej. Odesłano do komisyi projekt ustawy o systemie monetarnym.

Następnie ratyfikowano układ handlowo nawigacyjny z Holandyą.

Wreszcie przystąpiono do trzeciego czytania ustawy o ratyfikowaniu konkordatu z Watykanem.

Po uchwaleniu w trzeciem czytaniu ratyfikacyi wniósł pos. **Dubanowicz** (Ch.N) rezolucyę, wzywającą rząd do zrównania poborów duchownych z poborami urzędników państwowych. Rezolucyę tę **przyjęto** 10 głosami większości, przeciwko głosom stronnictw lewicowych, które głosowały przeciwko konkordatowi i Piasta. Uchwalenie rezolucyi wywołało niezwykłe oburzenie na ławach lewicy, które objawiło się przez bicie w pulpity. Specyalnie „ożywione" były ławy Wyzwolenia i Brylowców.

Pos. **Putek** (Wyzwol.) żąda głosu w sprawie formalnej, ażeby uchwalonej rezolucyi nie przedłożyć rządowi.

Marszałek oświadcza, iż regulamin nie pozwala obecnie na przemówienia w sprawach formalnych.

To oświadczenie marszałka zwiększyło jeszcze burzę na ławach lewicy. Wobec niemożności odbycia w tych warunkach dalszych obrad marszałek przerwał posiedzenie i zwołał konwent seniorów.

W sali sejmowej toczyły się tymczasem gorące utarczki słowne. Posłowie lewicowi zaintonowali pieśń „O cześć wam, panowie magnaci". W kuluarach niektórzy posłowie Wyzwolenia czynili wyrzuty posłom żydowskim, iż wstrzymali się od głosowania nad konkordatem.

Po godzinnej naradzie konwentu seniorów zadecydowano, ażeby rezolucyę pos. Dubanowicza przesłać do komisyi budżetowej dla zaopiniowania z tego względu, że każdy wydatek nieprzewidziany w budżecie musi wskazywać zarazem na źródła dochodu dla jego pokrycia.

Po przystąpieniu do dalszych obrad przemawiał pos. **Wiślicki** (Koło Żyd.) referując w imieniu komisyi handlowo przemysłowej swój wniosek o zniesienie ustawy z dnai 2 lipca 1920 r. i ustawy z 5 sierpnia 1922 r. o zwalczaniu lichwy wojennej. Po przemówieniu pos. Wiślickiego wywiązała się długa dyskusya. Poczem posiedzenie przerwano.

Wniosek Wyzwolenia o rozwiązanie Sejmu

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 27. 3 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu wniósł klub Wyzwolenia wniosek o rozwiązanie sejmu i rozpisanie nowych wyborów. W motywach wniosku podano, iż sejm obecny nie odpowiada nałożonym nań zadaniom, a rozbity na szereg stronnictw nie zdołał utworzyć większości stałej i wyłonić rządów parlamentarnych i skutkiem tego jest od półtora roku tylko doradcą rządu. Opinia publiczna odnosi się wskutek tego krytycznie do sejmu, przez co podważa się znaczenie ciał ustawodawczych. Ponieważ w myśl konstytucyi nie przysługuje prezydentowi Rzeczypospolitej prawo rozwiązania sejmu w razie jego niezdolności do życia, pozostaje tylko droga rozwiązania sejmu w drodze uchwały sejmowej. W tym celu wnioskodawcy proponują rozwiązanie sejmu w dniu 15 września, odbycie wyborów do sejmu 6 grudnia do senatu 13 grudnia i wzywają rząd do wstawienia w budżecie min. spraw wewn. odpowiedniej sumy na cele przeprowadzenia nowych wyborów.

Przeciw nowemu zamachowi na język żydowski

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 3. (Sin) Dziś odbyło się plenarne posiedzenie Koła żydowskiego, poświęcone sprawie odpowiedzi rządu na interpelacyę w sprawie zakazu przemawiania w języku żydowskim na zgromadzeniach. Po dłuższej dyskusyi, która wykazała oburzenie posłów żydowskich z powodu zamachu na język żydowski, stwierdzono, że zakaz przemawiania w języku żydowskim na zgromadzeniach, stosowany dotąd w kilku miejscowościach w Małopolsce postanowił rząd rozszerzyć na cały obszar państwa. Uchwalono poczynić odpowiednie kroki dla odparcia niesłychanego zamachu na elementarne prawa ludności żydowskiej w kraju. Między innymi postanowiono zażądać od marszałka przeprowadzenia dyskusyi w sejmie nad odpowiedzią min. Ratajskiego w celu skłonienia rządu do oficyalnego zajęcia stanowiska w tej sprawie.

Osobliwe stanowisko komisyi poborowych wobec Żydów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27. 3 Sin. Komisya wojskowa rozpatrywała na dzisiejszem posiedzeniu ustawę o poborze rekruta na rok 1925.

Po referacie pos. Mączyńskiego oświadczył pos. **Kościałkowskiego** (Wyzw.), że ustawa powyższa porusza kwestye polityczne, a ponieważ klub mowcy nie żywi zaufania do min. spraw wojskowych Sikorskiego, będzie głosował **przeciw ustawie.** W przemówieniu swem zwrócił pos. Kościałkowski uwagę na niezdrowe stosunki, panujące w armii. Żołnierzy narodowości polskiej przeznacza się do służby w kancelaryach wojskowych i szpitalach, a żołnierzy mniejszości narodowych do służby liniowej. Państwo powinno w czasie służby wojskowej wychować żołnierzy z mniejszości narodowych na dobrych obywateli, ale przecież elementem, na którym armia opierać się musi jest żołnierz-Polak. Tajne okólniki min. spraw. wojskowych o wyłączeniu żołnierzy mniejszości od służby w kancelaryach wojskowych są z tego punktu widzenia szkodliwe.

Po dalszych przemówieniach odpowiadał na uwagi mowców referent Mączyński, wskazując m. i. na niewłaściwe postępowanie komisyi poborowych. które więcej poborowych biorą do wojska, aniżeli potrzeba w stosunku do mniejszości narodowych, nie postępują one objektywnie i rzeczowo. Tyczy się to specyalnie poborowych Żydów. wobec których komisye poborowe zajmują stanowisko bezwzględne, a to dlatego, aby się obronić przed zarzutem, że protegują Żydów. Przedstawiciele rządu obecni na posiedzeniu milczącą potwierdzili powyższe oświadczenie referenta.

Olbrzymi strejk w Zagłębiu ostrawsko - karwińskiem

(Telefonem od naszego korespondenta)

Morawska Ostrawa. 27 3. (D) Rady załogowe w Zagłębiu ostrawsko-karwińskim postanowiły proklamować na dzień 30. marca strejk w górnictwie całego zagłębia z powodu odmowy podwyższenia zarobków ze strony przemysłowców.

30 marca zastrejkuje 60,000 górników i pracowników w pokrewnych zawodach.

Wielka mowa polityczna Mussoliniego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 27 3. (D) Z Rzymu donoszą: Na dzisiejszem posiedzeniu izby włoskiej wygłosił przemówienie Mussolini pierwszy raz po przyjściu do zdrowia. Na początku przemówienia jego miały miejsce wielkie awantury wywołane przez posłów faszystowskich z powodu zachowania się opozycyi.

Mussolini oświadczył, że Włochy w sprawie protokołu genewskiego i paktu bezpieczeństwa zajmują stanowisko to samo, co Anglia. W polityce wewnętrznej rząd nie ulęknie się gróźb opozycyi i będzie dalej postępował dotychczasową drogą. Dla zdyskredytowania polityki jego przeciwnicy rozpuszczali fałszywe pogłoski o jego chorobie, a teraz po powrocie do zdrowia zapewniają, że symulował chorobę.

Przemówienie swoje zakończył Mussolini zapewnieniem, że będzie stał na straży idei faszystowskich.

Ożywione stosunki francusko - tureckie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 27 3. (D) Pobyt Franklina Bouillon w Angorze przyczynił się do dalszego ożywienia stosunków francusko-tureckich. Turcya poczyniła energiczne kroki dla pozyskania Francyi na wypadek niepomyślnej decyzyi w sprawie Mossulu. Również ożywiły się stosunki handlowe francusko-tureckie. Firmy francuskie otrzymały dostawę aparatów lotniczych dla armii tureckiej, które pierwej powierzono niemieckiej firmie Junker.

Gabinet urzędniczy w Prusach

(Telefonem od naszego korespondenta)

Berlin. 27 3. (D) W Prusach zanosi się na utworzenie gabinetu urzędniczego. Jako przyszłego prezydenta ministrów wymieniają b. ministra Richtera. Ostateczna decyzya zapadnie po wyborach prezydenta Rzeszy.

Ameryka żąda spłaty długów

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 27 3. (D) Z Nowego Jorku donoszą, że rząd wystosuje notę do państw sojuszniczych z żądaniem zapłaty długów wojennych.

Zniesienie ograniczeń dla cudzoziemców na Węgrzech

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 27 3. (D) Z Budapesztu donoszą, e cudzoziemcy posiadający wizy węgierskie będą mogli przebywać na Węgrzech bez ograniczeń przez 2 miesiące.

Aresztowanie sprawców zamachu na pociąg Paryż - Wiedeń

Wiedeń. 27 3. (D) Jako sprawcę zachachu na pociąg pospieszny Paryż—Wiedeń aresztowano pewnego kolejarza wydalonego niedawno ze służby. Sprawcy, których było kilku, w ciągu 10 minut usunęli z szyn 51 śrub.

Z krakowskiej gminy żydowskiej

Sprawozdanie szpitalne. — Dyskusya. — Dodatek dla urzędników. — 60.000 na cmentarz. — Bejth lechem — bez lechem.

Kraków, 26 marca.

Po załatwieniu wniosków nagłych w sprawie uczczenia otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego i w sprawie drożyzny mac na ostatniem posiedzeniu Rady wyznaniowej przewodniczący dr. Landau złożył następujące

sprawozdanie z działalności szpitala żydowskiego w miesiącach styczniu i lutym.

W okresie tym leczono w szpitalu ambulatoryjnie 2,693 chorych bez różnicy wyznania, która to liczba nie obejmuje chorych zgłaszających się powtórnie do badania. Z dniem 1 marca br. uruchomiono ambulatoryum dentystyczne i chorób skórno weneryczných.

Szpitalnie leczonych było 124 pacyentów, z których 56 zgłosiło się w styczniu, zaś 68 w lutym. W styczniu leczono 56 chorych przez 582 dni, zaś w lutym 102 chorych przez 1317 dni. Z pośród 124 pacyentów było 55 z poza Krakowa, 69 z Krakowa, mężczyzn 59, kobiet 65.

W styczniu opuściło szpital 18 chorych, w lutym 43, umarło 4 w styczniu i 4 w lutym, tak że stan chorych w dniu 28 lutego wynosił 55 osób.

Koszta leczenia opłacało 81 chorych, kasa chorych pokryła koszta za 12, zaś 31 leczono bezpłatnie. Z pośród opłacających taksę 10 osób uiszczało taksę zniżoną po 2 zł. dziennie.

Dochody szpitala były następujące: opłaty ambulatoryjne w styczniu 641,50 zł., w lutym 1574,15 zł., opłaty za leczenie szpitalne w styczniu 2502, w lutym 3254,20, opłaty za zabiegi operacyjne w styczniu 54, w lutym 1351 dobrowolne datki w styczniu 149,60, w lutym 110. Zwrot zaliczki w lutym 500. Razem w styczniu dochody wynosiły 3347,10, w lutym 6789,36, łącznie 10136,45.

Wydatki były następujące: Inwentarz w styczniu 4682,47, w lutym 5925,45 prowiant w styczniu 3458,55 w lutym 1151,68, różne wydatki administracyjne w lutym 1759.98, konserwacya budynku w lutym 381,89, płace w styczniu 2435,04, w lutym 5048,60, światło i prąd w styczniu 145,04, w lutym 528,20 zaliczki w styczniu 150, w lutym 435, leki w lutym 491,26, wkładka P. K. O. w lutym 50, zwrócone nadpłaty w styczniu 42, w lutym 160, razem wydatki w styczniu 8913,40, w lutym 15930,06, łącznie 24843,46 co po doliczeniu salda ze stycznia daje **deficyt 15,500 zł.**, pokryty przez kasę gminy Wyznaniowej.

Ponieważ koszta utrzymania w lutym (bez wydatków inwestycyjnych) wynosiły 11,174,39 na 102 chorych leczonych przez 1317 dni, przeto koszta utrzymania jednego chorego przez jeden dzień wyrażają się w cyfrze zł. 8,48.

Po złożeniu sprawozdania przewodniczący wskazał na wielkie ciężary jakie spadły na gminę w związku z prowadzeniem szpitala.

W dyskusyi radca Wallach wystosował cały szereg zapytań do prezydenta, a to w sprawie niezałatwienia nominacyi lekarzy, w sprawie nieprzyjmowania chorych do szpitala, w czasie nieobecności prymaryuszy, w sprawie niewystarczającej liczby pielęgniarek, czego dowodem są skargi chorych, że w nocy ma dyżur tylko jedna pielęgniarka, która nie może obsłużyć wszystkich pacyentów. Dalej żądał radca Wallach ustanowienia taksy lekarskiej na wszystkie choroby, oraz stworzenia komisyi kontrolującej i dokładnego spisania inwentarza.

Radca Steiner złożył sprawozdanie z przeglądnięcia ksiąg szpitalnych, przyczem zaznaczył, że wskazówki jego i radcy Izydora Landaua co do ulepszenia księgi prowiantów zostały zastosowane, co umożliwia dokładniejszą kontrolę. Są jeszcze pewne braki co do pościeli i bielizny, jednak pozatem komisja wszystko znalazła w porządku.

Dalej radca Rosenberg zainterpelował prezydenta co jest z nominacyą prymaryusza dra Stahra.

Kilku mowców poruszało jeszcze drobne sprawy, poczem prezydent odpowiadał na zgłoszone zapytania. I tak sprawa nominacyi lekarzy przeciąga się, ponieważ Izba lekarska zagroziła dochodzeniami dyscyplinarnemi zastępcom prymaryuszy mianowanym przez Radę wyznaniową w razie przyjęcia ofiarowanych stanowisk, gdyż zdaniem Izby lekarskiej prymaryusze sami mają mianować swoich zastępców*). Te same powody skłoniły dra Stahra do rezygnacyi. Prezydent spodziewa się, że sprawa zostanie w najbliższym czasie załatwiona. Dalej wskazuje mowca na niemożność ustanowienia taksy za wszelkie zabiegi lekarskie, gdyż nie wszystkie za biegi dadzą się podciągnąć pod pewne normy. Ilość służby zdaniem lekarzy jest wystarczająca, gdyż wynosi obecnie 33 osób. Nieprawdą jest, jakoby tylko prymaryusze mogli przyjmować chorych. Komisya kontrolująca funguje już od końca stycznia a w skład jej wchodzą radcy Steiner i Izydor Landau. Po tem wyjaśnieniu Rada przyjęła do wiadomości sprawozdanie szpitalne.

Bez dyskusyi przyjęto wnioski sekcyi skarbowej o udzielenie wszystkim funkcyonaryuszom gminy 100-procentowego dodatku świątecznego, oraz o podwyższenie płac emerytów i wdów po urzędnikach.

Po referacie radcy inż. Weinberga uchwalono wnioski komisyi cmentarnej i skarbowej o przeprowadzenie dalszych robót na nowym cmentarzu, jak również o zaciągnięcie pożyczki 60,000 zł. na ten cel.

Zaznaczyć wkońcu należy, że prezydyum mimo urgensów radcy dra Bulwy w sprawie udzielenia subwencyi na stowarzyszenie „Bejs Lejchem" dotąd nie przedłożyło plenum odpowiednich wniosków, a radcy dr. Bulwie udało się na ostatniem posiedzeniu wykołatać uchwałę, by sekcja skarbowa we własnym zakresie bez uchwały plenum mogła przyznać instytucyi tak zasłużonej dla biednej ludności żydowskiej znaczniejszą subwencyę.

*) Zachodzi tu jakieś nieporozumienie w sprawie interwencyi Izby lekarskiej, gdyż o ile nam wiadomo. Izba lekarska oficyalnie wogóle nie interweniowała w sprawach lekarzy Szpitala Żyd. Red. N. Dz.

„Biała Księga" rządu angielskiego o Palestynie

(Dokończenie.).

ŚWIĘTE MIEJSCA W PALESTYNIE.

Pytanie: Jakie podjęte zostały środki celem zabezpieczenia świętych miejsc i religijnych zabytków w Palestynie.

Odpowiedź: Administracya Palestyny przyjęła na siebie odpowiedzialność za całość i bezpieczeństwo świętych miejsc i grobów w spadku po rządach tureckich. We wszystkich spornych sprawach miała decydować specyalna komisya, któraby miała pieczę nad świętemi grobami i zabytkami w Palestynie. Jednem z zadań tej komisyi będzie również ustalenie charakteru religijnego wszystkich spornych świętych miejsc. Rząd jego Królewskiej Mości przedłożył Radzie Ligi Narodów w dn. 3-go lutego 1922 r. odpowiednie wnioski w sprawie ukonstytuowania się tej komisyi. Z powodu tego, iż sprawa nie została jeszcze dotąd rozstrzygniętą, rząd palestyński zmuszony był wnioski powyższe cofnąć.

WOLNOŚĆ SUMIENIA.

Pytanie: Jakie środki zostały podjęte celem zapewnienia wolności religii i sumienia. Czy zdarzył się wypadek ograniczenia w imię interesu i porządku publicznego, wolności jakiegoś wyznania religijnego. Jakie były skutki takich ograniczeń.

Odpowiedź: W imię utrzymania porządku publicznego i moralności rząd wydał okólnik, rozesłany do przedstawicieli wszystkich gmin wyznaniowych. Na treść okólnika złożyła się sprawa przejścia z jednej gminy wyznaniowej do drugiej. Kwestya powyższa miała pierwszorzędne znaczenie, gdyż często w czasie wymiaru sprawiedliwości, powstawały konflikty w sprawach, dotyczących osób, które przeszły na inną wiarę. Okólnik uznany został później za nieważny i stracił swoją moc prawną. Obecnie sprawa jest przedmiotem dalszych rozważań. Interwencya rządu dąży do tego tylko, ażeby

GEORGES CLEMENCEAU.

Baron Moses

Tłumaczenie G. K.

(Ciąg dalszy).

Ożenił się z Żydówką doskonale piękną. Wyglądała jak oryentalny kwiat haremowy, na zewnątrz chłodna i apatyczna, szczerze męża kochała spełniając w określonych godzinach wszystkie nakazane obowiązki wobec swego pana i władcy, nie zapominając przy tem o licznych dziełach miłosierdzia, dozwolonego w ramach wolności naszych zachodnich obyczajów.

Baron nie był zazdrosnym, gdyż przyjaciele jego żony okazywali mu wobec świata dużo czci, a ten szacunek oraz zaszczyty sprawiały satysfakcyę jego łagodnej i dobrodusznej życzliwości. W domu szczęśliwy nie potrzebował miliarder szukać miłości po za domem. Czegóż jeszcze mógł żądać, wszak wszystko posiadał w swoim domu? A to uczucie, że wszystko kupić można — nawet to co przedstawia wartość jedynie tylko wtedy gdy się je dostaje w drodze podarunku — pozwala używać wszystkiego zamkniętemi oczyma jakgdyby we śnie podczas gdy każdy akt woli najwyżej chyba fragmenty naszych przyjemności realizować może.

W postępowaniu Mosesa skąpstwo wcale nie wchodziło w rachubę. Coby wreszcie możnaby odkryć, co zrobić, by konkretne życie wypełnić głęboką radością prawdziwego przeżycia? Zbytek sprawia tylko chwilowo radość a i ta wkrótce zanika, gdy każde nasze życzenie spełnia się w tej chwili, gdy się je tylko wypowiedziało, gdy niedostatek dnia nie poprzedza tej prawdziwej satysfakcyi, jaką nam daje spełnienie jakiegoś oddawna hodowanego marzenia. Tego rodzaju sprawy wcale dla niego zaistnieć nie mogły. Gdy bowiem tylko czegoś zapragnął mógł zaraz po swe życzenie sięgnąć ręką. Czyż dziwić się będziemy, że baron Moses wobec tego żadnych prawie życzeń nie posiadał.

Nawet suto zastawiany stół nie sprawiał mu żadnej rozkoszy, trzeba bowiem mieć wrodzony dar odczuwania rozkoszy prawdziwego smakosza, a tego talentu był baron Moses prawie pozbawiony. Bezskuteczne były jego usiłowania zgłębienia rozkoszy obżarstwa i opilstwa, tak, że wnet sobie uświadomił, że nie dla niego są radości jego współbiesiadników, którzy się każdą nową potrawą i każdym rodzajem wina rozkoszowali. Baron Moses ocenia! najważniejszą wartość dobrego rosołu, pożywnego mięsa i dobrej jarzyny, pozostawał natomiast zupełnie obojętnym chociażby miał przed sobą najdroższe i najrzadsze wina. Wbrew tym swoim właściwościom a kierując się tylko wrodzonym uporem, usiłował zadać gwałt swej ustawie. Doprowadził do tego jednego rezultatu, że zakłócił równowagę zdrowego swego organizmu. Miało to jednak te korzyści, że musiał teraz zwracać pilną uwagę na swe zdrowie, z którym zresztą nie wiedział co począć. Po dwukrotnej jednak kuracyi w Karlsbadzie, przyszedł znowu do siebie i znowu się ujrzał bez celu życiowego.

Nienawidził swej stajni wyścigowej i nie znajdywał żadnego upodobania w tym dziwacznym sporcie, by wydawać w jasny dzień masę pieniędzy zupełnie bez celu i potrzeby. Zresztą każdy hazard nie przedstawiał dla niego żadnej wartości. Pocóż grać, gdy wygrana nie dawała żadnej satysfakcyi? Namawiano go do urządzenia wystawnych polowań czynił to ponieważ otoczenie tego od niego żądało. Ale wystawanie godzinami całemi pod dębem, by, jak ongiś najwyższa głowa francuskiego królestwa wyczekiwać nagłego zjawienia się zająca lub sarny, nie miało dla niego żadnego uroku. Robiło to wrażenie, że ta oto zwierzyna która zjawia się jak delikwent między dwoma stróżami sprawiedliwości oczekuje wyroku śmierci i egzekucyi w czem baron Moses absolutnie niczego przyjemnego nie widział. Oprócz tego, postrzelił raz ciężko jednego z naganiaczy. A chociaż wyznaczył ranionemu dość znaczną dożywotnią rentę nie mógł uspokoić opinii publicznej, która ostro wystąpiła przeciwko niemu. Innym razem zranił sam siebie. Od tego czasu uprosił jakiegoś starego szlachcica, by go zastępywał w polowaniach i równocześnie opiekował się jego końmi i wozownią. (C. d. n.).

każdy wypadek zmiany wyznania podany został do publicznej wiadomości.

SPRAWY WOJSKOWE.

Pytanie: Jaka jest forma organizacyi i służby wojskowej.

Odpowiedź: W Palestynie nie istnieje żadna forma organizacyi ani służby wojskowej, za wyjątkiem garnizonu angielskiego i żandarmeryi.

Pytanie: Czy istnieje jakiś związek pomiędzy policyą a regularnem wojskiem. Jaki jest skład narodowościowy i religijny policyi?

Odpowiedź: Patrz sprawozdanie administracyi palestyńskiej o sile i składzie policyi według narodowości i religii o żandarmeryi i innych formacyach wojskowych.

Pytanie: Czy rząd angielski zrobił jakikolwiek użytek z szos, dróg publicznych, kolei żelaznych i portów w Palestynie celem transportowania wojska i amunicyi.

Odpowiedź: Tak.

Pytanie: Kto pokrywał wydatki transportu wojska.

Odpowiedź: Wszelkie wydatki związane z transportem wojsk lub amunicyi pokryte zostały przez rząd Jego Królewskiej Mości.

JĘZYKI OFICYALNE.

Pytanie: Czy trzy języki (angielski, hebrajski i arabski) uznane za oficyalne są jednakowo używane i czy są one równouprawnione w prawodawstwie, w publikacyach urzędowych i sądownictwie.

Odpowiedź: Patrz sprawozdanie administracyi palestyńskiej. Dziennik urzędowy wychodzi w trzech językach: angielskim, hebrajskim i arabskim

ŚWIĘTA.

Następuje spis świąt mahometańskich, chrześcijańskich, żydowskich i oficyalnych. 1) Wspólne święto dla wszystkich wyznań: Dzień urodzin króla angielskiego (3-go czerwca), 2) Święta mahometańskie: Powrót proroka Musa z Sandżaku (święto chorągwi) i Id-al Fitr (Szeker Beiram, trzy dni), Id- al-Adha (trzy dni), Maulud el Nebi. Święta chrześcijańskie: Nowy Rok, święto Trzech Króli. Wielki Piątek Wielkanoc, Boże Narodzenie. Święta żydowskie: Wielkanoc (Pessach), dwa dni, Zielone Świątki, Nowy Rok (dwa dni), Sądny Dzień, Sukoth (dwa dni).

Przed uroczystościami jerozolimskiemi

Szczegóły przybycia Balfoura do Jerozolimy.

Dnia 25. bm. przedpołudniem — jak już o tem donosiliśmy — przybył lord Balfour do Jerozolimy. Ostatnią część swej podróży odbył w automobilu. Lorda Balfoura witał w imieniu zarządu palestyńskiego sir Herbert Samuel, w imieniu egzekutywy syonistycznej prof. Weizman, nadrabin Chajes i Colonel Kish. Lord Balfour zamieszkał w pałacu Herberta Samuela. Tysiączne tłumy witały Balfoura owacyjnie. Domy i gmachy żydowskie są ozdobione flagami. W mieście panuje zupełny spokój.

WYBITNI GOŚCIE.

Do Jerozolimy przybył cały szereg wybitnych osobistości ze świata naukowego m. in. prof. Ryszard Gotteil z New Jorku.

W imieniu rządu francuskiego weźmie udział w otwarciu uniwersytetu generalny konsul Maugras. Uniwersytety holenderskie będą reprezentowane przez prof. Lackmana (Amsterdam) i prof. Bohla (Groningen) Uniwersytet z Dublina będzie reprezentował p. Maks Nurok sekretarz zarządu palestyńskiego.

GRUNTA POD BUDOWĘ UNIWERSYTETU WŁASNOŚCIĄ Ż. F. N.

Przed tygodniem zarejestrowano wszystkie grunta, na których znajdują się budynki uniwersytetu hebrajskiego jako własność Ż. F. N.

Poświęcenie kamienia węgielnego gmachu dla wydziałów matematycznego i fizycznego przy uniwersytecie w Jerozolimie.

Jerozolima. (ŻAT.) Palestyńska Ajencya Telegraficzna dowiaduje się, iż w dniu otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego odbędzie się jednocześnie uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego gmachu mieszczącego w sobie wydziały matematyczny i fizyczny. Fakultet matematyczny nazwany będzie imieniem lorda Balfoura a wydział fizyczny imieniem prof. Alberta Einsteina w dowód uznania ich zasług dla hebrajskiego uniwersytetu.

Podróż angielskich ministrów do Palestyny

Londyn. (ŻAT.). Sekretarz stanu kolonii angielskich Mr. Amery i minister floty powietrznej sir Samuel Hoare udali się w podróż do Palestyny. Podróż nosi charakter urzędowy. Ministrowie udają się najpierw do Bagdadu i zwiedzą Palestynę dopiero w drodze powrotnej. W Jerozolimie będą oni gośćmi Wysokiego Komisarza, sir Herberta Samuela. Nie jest jeszcze ustalonem, czy obaj ministrowie wezmą udział w uroczystości otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego.

Księgozbiór Chazanowicza w Jerozolimie

Tymi dniami nadeszło do Jerozolimy 2132 tomów, które przedstawiają resztki biblioteki twórcy Narodowej bibioteki w Jerozolimie, dra Józefa Chazanowicza. Książki wysłało towarzystwo przyjaciół Uniwersytetu hebrajskiego na własny koszt. Pozostałe po drze Chazanowiczu rękopisy wśród nich rękopis książki twórcy esperanta dra Zamenhofa zostanie osobiście przekazana Bibliotece Narodowej przez adwokata Stawskiego w czasie uroczystości otwarcia Uniwersytetu.

Dar rządu polskiego

Rząd polski postanowił przesłać Bibliotece Narodowej przy uniwersytecie hebrajskim w Jerozolimie 9,000 tomów treści judaistycznej. Książki te łącznie ze specyalnie sporządzonemi i artystycznie wykonanemi szafami będą oddane Bibliotece przez specyalnego urzędnika.

—o§o—

1200 osób wylądowało w jednym dniu w Palestynie

Największą liczbę pasażerów żydowskich, którzy przybyli do Palestyny przywiózł okręt „Braga". 450 osób wylądowało w Jaffie i tyleż w Hajfie. Z 923 pasażerów okrętu było 223 turystów, reszta imigrantów. W tymsamym dniu wylądowało dalszych 300 imigrantów z innych okrętów. 18 marca przybyło znowu 400 imigrantów.

Rozszerzenie rolniczej stacyi eksperymentalnej w Palestynie

Rolnicza stacya eksperymentalna przy egzekutywie syonistycznej zbudowana na gruntach Ż. F. N. w Ben Szemen nie wystarcza już od dłuższego czasu wobec wzrastających wymagań obecnego jiszuwu. Rozszerzenie stacyi wymaga jednakowoż zmiany miejsca. Wskutek tego postanowił Fundusz Narodowy uzyskać nowe grunta w Judei na ten cel.

11.000 chaluców czeka na wyjazd do Palestyny

Egzekutywa syonistyczna w Jerozolimie otrzymała od organizacyi syonistycznej w Polsce depeszę, w której donosi, że 11,000 zorganizowanych chaluców z Polski jest gotowych do podróży do Palestyny. Ludzie ci oczekują z niecierpliwością pozwolenia na wyjazd do kraju.

KRONIKA.

Kraków, 28 marca

Żydzi krakowscy wobec Uniwersytetu Hebr.

W dniu 1 kwietnia otwiera swe podwoje uniwersytet hebrajski w Jerozolimie. W tej uroczystej chwili spełni się wiekowe marzenie rozproszonego żydostwa. Uniwersytet będzie duchowem centrum całego żydostwa i widocznym znakiem naszej siły moralnej.

W dniu tego ogólnego święta narodowego serce każdego Żyda będzie przepojone radością, a myśl jego będzie skierowana ku Palestynie.

Każdy, kto będzie chciał dać wyraz swej radości, będzie to mógł uczynić przez wysłanie telegramu powitalnego ŻFN. Przyczyni się przez to także do powiększenia wpływów ŻFN., który dał ziemię pod budowę U. H.. Żydzie, gdy pary z ramienia ŻFN. przyjdą do Twego domu z telegramami powitalnemi nie odmawiaj im.

1) Każdy telegram kosztuje 1 zł.
2) Każda nadwyżka ustalonego minimum powinna być na blankiecie uwidoczniona.
3) Kupujący telegram dostaje nalepkę bezpłatnie.
4) Nalepka bez telegramu kosztuje 50 gr.
5) Telegram zaopatrzony podpisem nadawcy pozostawia się albo tam gdzie jest kupiony albo odsyła się go do biura ŻFN. Stradom 15.
6) Biuro ŻFN. (Stradom 15), zbiera telegramy i wysyła zbiorowo do Jerozolimy.
7) Telegramy te umieszczone zostają w albumie i przechowane na wieczną pamiątkę w archiwum uniwersytetu hebr.
8) W dniu otwarcia uniwersytetu wysyła biuro ŻFN. jeden wspólny telegram w imieniu wszystkich podpisanych na telegramach.
9) Główna składnica telegramów i nalepek znajduje się w biurze Stradom 15 gdzie można nabyć powyższe materyały przez cały dzień. Oprócz tego telegramy są do nabycia u firm:

Fortgang, księgarnia, ul. Krakowska 32.
Kranz, Gł. trafika, Krakowska 17.
Faust, księgarnia, Krakowska 13.
Hoffman, trafika, Wolnica 2.
Manne, skład papieru, Krakowska 1.
Bloch, agencya dzienników, Gertrudy 38.
Fränkel trafika, Stradom 11.
S. Wiener, skład kapeluszy, Stradom 5.
Rosenblum, trafika, Grodzka 40.

Stow. żyd. rękodzielników w Krakowie wobec uroczystości U. H.

Jak się dowiadujemy, uchwalił na razie Wydział Stow. rękodzielników żyd. w Krakowie jednomyślnie wysłać telegram gratulacyjny do Uniw. hebr. z okazyi uroczystego otwarcia i złożyć na rzecz tut. Oddziału Tow. Przyj. U. H. jednorazowy dar w kwocie 100 złotych.

Program uroczystości ku uczczeniu otwarcia Uniw. Hebr. w Krakowie

1) **We wtorek, dnia 31 marca 1925** w Wielkiej sali Kahału — Uroczysta Akademia hebrajska. Początek o godz. 8-mej wieczór.

2) **W środę, dnia 1 kwietnia,** o godz. 11-tej przed poł. — Poranek dla uczniów Gimnazyum hebrajskiego.

3) **We środę, dnia 1 kwietnia** — Nabożeństwo w templu.

4) W sobotę, dnia 4 kwietnia: **Uroczysta Akademia z udziałem** posła Hartglassa w sali Starego Teatru. Pocz. o godz. 8-mej wieczór.

5) **W niedzielę 5 kwietnia,** o godz. 11-tej przed poł. Wielkie Zgromadzenie Ludowe.

6) We wtorek, d. 7 kwietnia Uroczyste Zebranie członków Stow. „Bnei Brith-Solidarność".

Dalsze szczegóły w następnych numerach „Nowego Dziennika".

Skandaliczna uchwała „Towarzystwa miłośników sztuki żyd."

Wydział krakowskiego Towarzystwa miłośników sztuki żydowskiej odbył onegdaj posiedzenie celem naradzenia się, czy wysłać telegram gratulacyjny do uniwersytetu hebrajskiego z okazyi uroczystego otwarcia. Zdawałoby się, że sprawa ta jest prostą i oczywistą dla instytucyi, która mieni się żydowską. Aliści nieznaczna większość wydziału złożona wyłącznie z lewicowców skrajnych jidyszystów odrzuciła wniosek na wysłanie powitania. W ten sposób stała się faktem rzecz nie do uwierzenia. Ta niesłychana uchwała, powzięta w chwili, gdy wszystko co w żydostwie jest żywem, wita zdarzenie o ogólno żydowskiem i kulturalnem znaczeniu, wywołała tak silne wzburzenie wśród sfer nawet bliskich temu Towarzystwu, zwącemu się miłośnikami sztuki żydowskiej, że część wydziału na znak protestu ustąpiła.

Jak się dowiadujemy literaci i artyści żydowscy naszego miasta wszczęli akcyę, ażeby zgromadzić jaknajwiększą ilość inteligencyi żydowskiej, którąby zbiorowo wysłała powitanie na otwarcie uniwersytetu, na znak protestu przeciw temu Towarzystwu.

Uchwała powyższa odkrywa w całej nagości prawdziwe oblicze większości wydziału tego towarzystwa, a zobaczymy chyba wkrótce czy Towarzystwa, jako takiego. Społeczeństwo żydowskie w szczególności także młodzież wszelkich ugrupowań odpowie chyba godnie na tę prowokacyę i wyciągnie z pewnością konsekwencye z tego zachowania się Towarzystwa miłośników sztuki żydowskiej i tak długo stronić będzie od wszelkich imprez tego towarzystwa, jak długo obecny Wydział będzie stał na jego czele.

Panowie skrajni jidyszyści patentowani orędownicy postępu, wrogowie ciemnoty, znaleźli się zatem znowu na jednej linii z Agudą i tymi nielicznymi zresztą rabinami, którzy wystawiają się na pośmiewisko, głosząc na znak protestu przeciwko kulturze i postępowi urządzenie postu żałobnego w dniu otwarcia uniwersytetu.

Wojskowa rozprawa w związku z zajściami listopadowemi odbędzie się 20. IV.

Sąd wojskowy w Krakowie rozesłał zawiadomienia do oficerów oskarżonych w związku z zajściami listopadowemi, że rozprawa główna przeciw nim rozpoczyna się dnia 20 kwietnia br. o godzinie 10 rano w gmachu sądu okręgowego Nr. V. w Krakowie przy ul. Montelupich. Rozprawa toczyć się będzie w sali rozpraw Nr. 26 na I. piętrze.

Jako oskarżeni zasiędą: kpt. Obiedziński, por. Skarski, por. Nowakowski, mjr. Biernacki i gen. Czikel. Rozprawa rozpisana jest na trzy tygodnie ze względu na wielką ilość powołanych do niej świadków. Pogłoski, jakie rozeszły się ostatnio po Krakowie o umorzeniu rozprawy, okażą się zatem bezpodstawne tem więcej, że w myśl wojskowej procedury karnej i konstytucyi postępowanie karne w obecnem stadyum będące, nie może być zaniechane.

Skazanie komunisty na śmierć.

Jak już swojego czasu donosiliśmy, żandarmerya wojskowa w Krakowie aresztowała z końcem ubiegłego roku szer. Jankiela Segala z 1 p. wojsk. kol. podejrzanego o szerzenie i organizowanie agitacyi komunistycznej wśród wojska.

W dniu wczorajszym stanął Segal przed trybunałem sądu wojskowego w Krakowie pod zarzutem zdrady głównej. Rozprawa była tajna. Przesłuchano kilkudziesięciu świadków, którzy zeznali dla oskarżonego obciążająco. Po godzinie 3-ej popołudniu trybunał wydał wyrok, skazujący Segala na karę śmierci przez rozstrzelanie. Obrona wniosła zażalenie nieważności. Przewodniczył trybunałowi pułk. k. s. dr Janczewski, oskarżał pułk k. s. dr. Cięciel.

Odczyt red. dra Kanfera w Tarnowie

Dziś w sobotę, dnia 28 marca br. wygłosi red. Dr. Kanfer w Tarnowie odczyt na temat „Tragedya żydowskiego romantyka". Odczyt ten poświęcony ewolucyom duchowym Birnbauma, Pereca, Bubera i Weitera wywołał swego czasu bardzo ożywioną dyskusyę w Krakowie. Dowodem zainteresowania się tym odczytem są zaproszenia, jakie prelegent otrzymał z licznych miast z prośbą o wygłoszenie tam tego odczytu.

Zjazd przedstawicieli Kupiectwa z całej Polski

Min. Handlu i Przem. zwołało na 4. kwietnia bm. do Warszawy Zjazd przedstawicieli kupiectwa z całej Polski celem omówienia sytuacyi kupiectwa wobec obecnego kryzysu.

Jak się dowiadujemy, otrzymało też zaproszenie Krak. Stow. Kupców.

—o—

— Z UNIWERSYTETU JAGIELLONSKIEGO. Pani Ewa Scheidlingerówna, rodem z Krakowa, uzyskała na tutejszym uniwersytecie stopień doktora praw.

— **BUDOWA PAŁACU SPRAWIEDLIWOŚCI W KRAKOWIE.** Jak wiadomo, w budżecie Państwa wstawiono na rok bieżący większą kwotę na budowę Pałacu Sprawiedliwości w Krakowie. Gmach ten pomieści wszystkie sądy krakowskie oraz więzienia. Obecnie odbywają się studya nad wygotowaniem planów budowy tego olbrzymiego gmachu, który ma stanąć na jednym z placów peryferyi miasta.

— **NOWY SPOSÓB SYGNALIZACYI TRAMWAJOWEJ.** W myśl zarządzania dyrekcyi tramwajów w Krakowie sygnalizowanie odjazdu wozów tramwajowych z przystanków odbywać się będzie nie, jak dotąd, zapomocą gwizdków, lecz przy użyciu specyalnych trąbek. Inowacya ta zaprowadzoną zostaje z dniem dzisiejszym. W najbliższym czasie urządzone będą we wszystkich wozach tramwajowych elektryczne połączenia alarmowe.

— **RUCH TRAMWAJOWY NA LINII Nr. 4 BĘDZIE UTRZYMANY.** Jak słychać, dyrekcya tramwajów krakowskich postanowiła mimo budowy w najbliższym czasie linii Nr 2 przez ul. Pedwale i ul. Straszewskiego, utrzymać w dalszym ciągu linię Nr. 4, która będzie łączyć Rynek główny przez ul. Szewską, Podwale i Wolską z parkiem im. Dra Jordana. Linia ta funkcyonować będzie od pierwszych dni kwietnia do jesieni dla udogodnienia publiczności wyjazdu na Błonia. W czasie przebudowy linii Nr 2 wolne wozy z tej linii częściowo użyte będą na linii Nr. 4 i Nr. 1. — W ten sposób obie stare linie zyskają na sprawności ruchu. Naturalnie w przyszłym roku, gdy nastąpi przebudowa linii Nr 1, musi być rozwiązana też sprawa przebudowy linii Nr 4.

— **NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI.** Wczoraj wezwano pogotowie ratunkowe do hotelu Astorya przy ul. Dietlowskiej, gdzie spadł z piętra blacharz Izrael Bigel i doznał złamania lewej nogi. Lekarz pogotowia przewiózł nieszczęśliwego do szpitala św. Łazarza.

W drugim wypadku interweniowało pogotowie, opatrując Franciszka Gęgiela robotnika, który wpadłszy pod wóz doznał złamania ręki w dwu miejscach. Ofiarę wypadku przewieziono na oddział chirurgiczny.

— **ZAKOŃCZENIE ŚLEDZTWA W SPRAWIE AFERY W PKU.** Jak się dowiadujemy śledztwo w sprawie afery w krakowskiej PKU. jest na ukończeniu. Jak słychać, śledztwo nie wykryło żadnych większych nadużyć. Oficerowie zawieszeni aż do ukończenia śledztwa w urzędowaniu mają być w tych dniach reaktywowani na dawnych stanowiskach służbowych.

— **WŁAMANIE NA STRYCH.** Dnia 26 bm. doniosła do policyi Frimeta Fichter, zam. przy ul. Augustyańskiej 10, że nieznani sprawcy włamali się na strych i skradli na jej szkodę i jej służącej bieliznę męską i damską wartości 240 zł.

— **AMATOROWIE SŁODYCZY I TYTONIU.** W nocy z 25—26 bm. włamano się do sklepu Jadwigi Ścigielskiej w Podgórzu, przy ul. Rękawka Nr. 35 i skradli 20 kg cukru grysikowego, 2 kg czekolady. 135 małych paczek tytoniu i 10 pudełek papierosów wart. około 200 zł.

— **MASOWA UCIECZKA ARESZTANTÓW Z WIĘZIEŃ MIEJSKICH.** Dnia 26 bm. nad ranem zbiegli przez wybitą dziurę w podłodze i sklepieniu z aresztów miejskich przy ul. Skawińskiej następujący aresztanci: Kapusta Władysław lat 27 z Czerniechowa, zam. ostatnio w Krakowie przy ul. Krowoderskiej 23, Hajduk Jan, lat 25, z Czechosłowacyi, Buchtawer Zygmunt (bliższych dat brak). Edes Lakiesz lat 22 i Edes Franciszek, lat 24, obaj z Węgier, Bakalarz Tomasz, Noworyta Władysław lat 28, zam. ostatnio przy ul. Warszawskiej 45 i Lustig Herman, lat 21 z Lipowego pow. Dolina, zamieszkały ostatnio w Krakowie przy ul. Józefa l. 16. Bakalarz Tomasz został dnia 26 bm. przez tut. organa aresztowany.

— **WŁAMANIE DO RESTAURACYI.** W nocy z dnia 20—21 bm. włamali się nieznani sprawcy do restauracyi Zygmunta Schönherza przy ul. Barskiej 45 i skradli papierosy, ciastka i wódki wartości 400 zł.

Dnia 26 bm. aresztowano sprawców powyższej kradzieży w osobach Błażeja Cielarskiego, lat 41, Ignacego Latały, lat 32, Stanisława Jaskuły lat 22, Stefana Ruska lat 21 i Józefa Piszczka lat 32 — wszystkich znanych i kilkakrotnie karanych złodziei.

Jak stwierdzono sprawcy ukryli skradzione wódki w kanale odpływowym przy ujściu Wilgi do Wisły — 17 flaszek wódki i dymion z 13 lit. wódki odebrano i oddano poszkodowanemu.

— **ARESZTOWANO** Wojciecha Trzaskę, lat 27 z Rudawy pow. Kraków, pod zarzutem kradzieży garderoby z mieszkania wartości około 1.000 zł na szkodę Franciszka Nawały, funkc. kolejowego, zam w Rudawie. Część skradzionych ruchomości zwrócono poszkodowanemu.

— **SŁUŻĄCA ZŁODZIEJKĄ.** Aresztowano służącą Maryę Cisek, która podczas noclegu w schronisku kobiet przy ul. Krupniczej 16 skradła 170 zł Zofii Michalik. Pieniądze odebrano i oddano poszkodowanej.

———o-o———

— **KLUB „TEL-AWIW"** zawiadamia, że dziś w sobotę 28 marca o godz. 7 i pół odbędzie się odczyt p. prof. Rapaporta, n. t. „Religia a Narody"

———o-o———

— **ODCZYT.** Dziś, w sobotę 28 marca o godzinie 7-mej wieczorem odbędzie się w lokalu „Ezry", ul. Krakowska 41.

ZBIOROWY ODCZYT

n. t.: Ruch robotniczy w Palestynie w obecnej dobie.

Referenci: Inż. Szoskes (Hitachdut), D. B. Małkin (Poale Syon), Mezubowsky, — delegaci C. K. dla pracującej Palestyny.

— **KOMITET Ż. F. N.** wzywa wszystkie Organizacye młodzieży, by się zgłosiły w niedzielę w biurze o godz. 9-tej rano, celem rozpoczęcia akcyi sprzedaży telegramów powitalnych z okazji otwarcia Uniwersytetu hebr. w Jerozolimie.

———o-o———

— **UNIWERSYTET LUDOWY.** Dziś w sobotę 28, III. odbędzie się odczyt p. Korzennika n. t „Rozwój patryotyzmu żydowskiego". Sala Merkazu Początek o godz. 4 popoł. Wstęp wolny.

———o-o———

— **GRAND GUIGNOL W BAGATELI.** Słynny teatr paryski Grand Guignol został pozyskany przez dyrekcyę Bagateli na dwa tylko występy w dniach 30 i 31 marca br.

———o-o———

— **BRONISŁAW HUBERMAN,** nasz skrzypek wirtuoz, koncertuje ponownie w Krakowie we czwartek, 2 kwietnia br. 1517

— **CLOU KARNAWAŁU** to tegoroczna zabawa wiosenna dla młodzieży w salach Tow. Rolniczego. Dekoracye pełne kwiecia i wazonów. Salę pięknie oświetlone w rozmaitych barwach. Dwie orkiestry, moc niespodzianek. Nagrody za piękny strój dla najzgrabniejszej tancerki i tancerza. Początek o g. 7-mej wieczór.

———o-o———

— **VASA PRIHODA,** jeden z największych współczesnych potentatów gry skrzypcowej, który podczas swego pierwszego koncertu oczarował swą grą publiczność krakowską, przyjechał już do naszego miasta i wystąpi poraz drugi i ostatni w niedzielę 29 bm. 1516

———o-o———

— **KONCERT „ECHA",** który się odbędzie we środę dnia 1 kwietnia 1925 w Starym Teatrze będzie miał dwie atrakcye.

Pierwsza to występ światowej sławy wirtuoza-harfisty Wacława Klicki, który wykona między innymi poemat symfoniczny Smetany „Wełtawa", drugą atrakcyą będą nieznane w Krakowie choralne pieśni polskie kompozytorów lwowskich B. Wolfsthala i A. Sołtysa, oraz krakowskich Świerzyńskiego, Ks. Rizziego, B. Walewskiego i P. Uranowicza w wykonaniu „Echa", obecnego mistrza chórów polskich.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Sobota: pop. „Szklana góra"; wiecz. „Don Juan".

BAGATELA

Sobota: pop. „Nasi najserdeczniejsi"; wieczorem „Zwierzątko".

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI"

Sobota: pop. „Perły Kleopatry"; wiecz. „Cioci".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Gdy zmysły budzą się". Dramat życiowy z Henny Porten w roli głównej.

UCIECHA: „Jiskor". Tragedya w 8-miu aktach z prologiem, reżyseryi S. M. Goldina.

SZTUKA: „Zemsta Faraona Tutankhamena". Dramat egzotyczny w 6-ciu aktach w inscenizacyi M. Kertesza.

REDUTA: „Biała niewolnica". Dramat w 9-ciu aktach z Priscillą Dean w roli głównej. Nadprogramowo: 2-aktowa komedya.

WANDA: „Krwawy tron dożów weneckich". Dramat w 8-miu aktach z specyalną oprawą muzyczną.

NOWOŚCI: „Biała siostra". (W ogniu Wezuwiusza). Dramat z Lilianą Gish w roli głównej.

Pan minister Ratajski a konstytucya

Pan minister sobie — Konstytucya sobie.

Warszawa, (tel. wł.) Wśród posłów żydowskich panuje wielkie wzburzenie z powodu faktu, że rząd od 2 lat nie odpowiada na interpelacye posłów żydowskich w sprawie zakazów odbywania publicznych zgromadzeń w języku żydowskim. Interepelacye te pozostawały bez odpowiedzi, gdyż rząd widocznie był w kłopocie, nie mogąc usprawiedliwić tych zakazów wobec niedwuznacznego brzmienia postanowień konstytucyi i traktatu dla mniejszości narodowych, gwarantujących każdej mniejszości narodowej prawo pielęgnowania własnego języka, z czem oczywiście zakazy powyższe pozostają w rażącej sprzeczności.

Ostatnio w rządzie widocznie wziął górę nowy kurs, inspirowany przez min. Ratajskiego, względ. jego pomocnika p. Smólskiego. Oto wczoraj na ręce marszałka Sejmu nadeszły odpowiedzi na 6 interpelacyi posłów żydowskich w powyższej sprawie. Wszystkie odpowiedzi noszą podpis min. Ratajskiego. Tenor odpowiedzi opiera się na wręcz niepojętem stanowisku sankcyonującem zakaz posługiwania się na zgromadzeniach ludności żydowskiej językiem żydowskim. Zdaniem min. Ratajskiego zakaz taki wcale nie koliduje z obowiązującemi ustawami. Wręcz dyskredytująco wystylizowano ustęp odpowiedzi, w którym p. Ratajski reaguje na zarzut, jakoby zakaz taki kolidował z konstytucyą. P. minister uważa, że konstytucya w odnośnym artykule, który gwarantuje narodowościom prawo pielęgnowania własnego języka, ma na myśli wyłącznie życie prywatne(!!) czyli zdaniem p. Ratajskiego gdyby konstytucya nie zawierała art. 109 zakaz przemawiania po żydowsku byłby także rozszerzony na rozmowy prywatne, familijne, w ściśłem kółku i wśród czterech ścian.

Stanowisko p. Ratajskiego wywołało wśród żydowskiej reprezentacyi parlamentarnej łatwo zrozumiałe oburzenie. Zostało zwołane plenum Koła Żyd. celem zajęcia stanowiska wobec tego niesłychanego pogwałcenia zagwarantowanych konstytucyą praw obywatelskich.

Z KRAJU.

Skandal wyborczy w Sosnowcu.

Zakwestyonowanie wszystkich wyborców Żydów.

Z Sosnowca donoszą o nieprawdopodobnym wprost pomyśle, na jaki wpadli miejscowi rozwojowcy, aby — przy życzliwem współdziałaniu władz — pozbawić niemal całą miejscową ludność żydowską prawa uczestniczenia w wyborach do Rady Miejskiej.

Wybory wyznaczono na dzień 5 kwietnia. W tych dniach wyłożono spisy wyborców. Każdy wyborca miał prawo sprawdzić, czy jest wciągnięty na listę, oraz zakwestyonować wpisanie na listę tych, którzy jego zdaniem nie posiadają prawa wyborczego.

Formalność ta została wyzyskana w zupełnie nieprzewidziany sposób.

Niejaki p. Arnold, czynny członek „Rozwoju", zakwestyonował wszystkich wyborców Żydów, 2 tys. osób, twierdząc, że nie posiadają oni obywatelstwa polskiego.

Komisya wyborcza, otrzymawszy te reklamacye, wydrukowała specyalne zawiadomienia i rozesłała je do wszystkich wyborców, Żydów. W zawiadomieniach tych komisya żąda od wyborców, aby w ciągu 2 dni udowodnili, że są obywatelami polskimi. Oczywiście, w tak krótkim terminie przeprowadzenie tego dowodu było możliwe tylko dla tych, którzy posiadają już paszporty polskie.

Toteż w rezultacie na liście wyborców pozostało tylko 15 proc. poprzednio wpisanych wyborców Żydów!!

Dowiadujemy się, że ze strony żydowskiej czynione są starania o niedopuszczanie do wyborów w tych warunkach.

Piaskiem w oczy

Urzędówka endecyi „Gazeta Warszawska" w ten sposób komentuje nominacyę prof. Grabskiego na ministra oświaty:

Wczoraj wieczorem przyjął p. Prezydent Rzeczypospolitej dymisyę kierownika min. wyznań i oświaty, p. J. Zawidzkiego i podpisał nominacyę prof. Stanisława Grabskiego na ministra wyznań i oświaty.

Nominacya ta nie jest niespodzianką. Profesor Stanisław Grabski, będąc ministrem w rządzie Witosa dał się poznać jako doskonały kierownik spraw oświaty i wychowania, to też nieparlamentarny, fachowy rząd p. Władysława Grabskiego nie mógł z pewnością znaleźć lepszego ministra wyznań i oświaty. Prof. Grabski wchodzi do rządu jako fachowiec właśnie, a nie jako reprezentant stronnictwa, do którego należy. Wejście jego nie zmienia też charakteru rządu, ani stosunku doń Związku Ludowo Narodowego, który nadal zachowuje wobec rządu wolną rękę i zajmować będzie stanowisko rzeczowe.

POLSKI KLUB LITERACKI. Po trzech zebraniach organizacyjnych został w Warszawie założony, z inicyatywy Stefana Żeromskiego, „Polski klub literacki", należący do związku klubów literackich, którego centrala mieści się w Londynie pod nazwą „P. E. N. Club". Celem P. K. L. jest m. i. utrzymywanie i rozwijanie stałych stosunków literatów polskich z literatami i stowarzyszeniami krajów obcych; organizowanie łączności z obcemi związkami literackiemi i czuwanie nad interesami literatury polskiej zagranicą. P. K. L. organizuje przekłady literatury polskiej na języki obce; reprezentuje literaturę polską na zjazdach i uroczystościach artystyczno literackich zagranicą.

Zgromadzenie ogólne P. K. L. wybrało na członków honorowych: Stefana Żeromskiego i Jana Kasprowicza, prezesem Jana Lorentowicza.

Polski klub literacki otrzymał siedzibę na Zamku

PROTEKTORZY GEN. RASZEWSKIEGO. Do Warszawy przybyła delegacya wielkopolskich organizacyi wojskowo wychowawczych. Delegacyę stanowią pp.: b. poseł dr Maksymilian Stürmer i Zdzisław Marynowski. Delegacya przybyła w sprawie dymisyi gen. Raszewskiego, dowódcy okręgu korpusowego, udzielonej wskutek przekroczenia wskazanego przez ustawę wieku. Mandataryusze delegatów uważają dymisyę tę za niepożądaną ze względów bezpieczeństwa granic zachodnich.

Prezydent Rzeczypospolitej posłuchania delegacyi nie udzielił.

Ze sportu

Bratislava—Makkabi grają dziś w sobotę o godz. 4 popoł. na boisku Makkabi.

Poseł. Hartglas reprezentantem żyd. w Państwowej Radzie spółdzielczej

Na żądanie Państwowej rady spółdzielczej o przedstawienie 4 kandydatów na członków do rady z ramienia związku rewizyjnego spółdzielni żydowskich w Polsce, ostatni przedstawił następujących kandydatów: pos. A. Hartglasa, Ch. Dorfmana, inż. Szoszkesa i Prowalskiego. Wczoraj związek rewizyjny otrzymał oficyalne zawiadomienie od ministra skarbu, że minister p. Grabski mianował na członka do państwowej rady spółdzielczej pos. A. Hartglasa.

Groźba wybuchu strejku rolnego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 27 3. (Sin) Premier Grabski przyjął dziś delegacyę PPS, złożoną z posłów Barlickiego, Bobrowskiego, Żuławskiego i Ziemięckiego, Delegacya wskazała na groźbę wybuchu strejku rolnego, który miałby nieobliczalne skutki w obecnej chwili w czasie rozpoczęcia robót polnych.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	27 III.	26 III.
Polski Bank Przem. I-VIII	0·34	0·35
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	—	0·32
Ziemski Bank Kredyt.	—	0·15
Powszechny Bank Kred.	0·15	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	11·75	12·25—12·40
Polskie Tow. Handl.	0·30	—
Handl. Sp. akc. „Impex"	—	—
„Pharma" Mag. Jawornicki"	—	0·95
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob"	0.25	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	13·60—13·70	13·70—14·00
H. Cegielski, Poznań	0·56	0·58
Parowozy I—V.	0·70	0·69
„Automotor" fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz" fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejowskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia" żel.	—	[illegible]
Zakłady amunic. „Pocisk"	1·15—1·25	—
„Górka" fabryka cementu	—	17·[illegible]—17·60
Sieraszańskie Zak. Gór. S. A.	—	[illegible]—4·35
„Lopego" Tow. dla prz. gor.	1·45—1·50	1·[illegible]—1·52
Polska Nafta	—	[illegible]
„Pokucie" Naft. Sp. akc.	—	[illegible]
„Oikos" T. A.	—	—
„Strug" Przem. drzewny I.	—	—
„Rezet" Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	—	—
Fabr. przet. ch. w Trzebini	—	—
„Azot" I—IV.	—	—
„Agrochemia"	—	—
„Krakus" Przemysł spiryt.	0·91—0·92	[illegible]—0·95
Fabr. cukru w Chodorowie	4·25—4·30	[illegible]—4·40
Cukrownia Chybie I.	5·25	—
A. Piasecki	1·65—1·67	[illegible]
Fabr. porcel. w Ćmielowie	0·58	0·56
Elektr. w Sieraszy I-IV	—	—
S. W. Niemojewski	—	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

Giełda warszawska z dnia 27 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·22— bony złote ——— pożyczka złota 8·45 [illegible] —— pożyczka dolarowa 5,50

Czeki: Belgia tranz. 26·70— Holandya tranz. 209·95 Londyn tranz. 24·81 Nowy Jork tranz. 517 — Paryż tranz. 27·54 Praga tranz. 15·40— Szwajcarya tranz. [illegible] Wiedeń tranz. 7·293 Włochy tranz. 21·27

Giełda warszawska z dnia 27 b. m. (PAT) Akcye. Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków — — Bank Przemysłowy Lwów 0·37 Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 11·00 Puls 0·51——— Wildt 0·24——— Cukier Warszawa 3·60 —— — Cegielski 0·57 —— Ursus 1·20 Parowozy 0·67 —— — Zawiercie 19·30 Żegluga 0·28 Polska nafta 0·60 Siła i Światło 0·58—— Chmielów u Starachowice 2·41 ——— Pocisk 1·25— Zieleniewski 13·75 Żyrardów 11·35 Chodorów 4·00

Giełda wiedeńska z dnia 27 b. m. (PAT) Dewizy. Amsterdam 28295 Zagrzeb i Belgrad 1126 Berlin 16880 Bruksela 3644 Budapeszt 9826 Bukareszt 356,5 Chrystiania 11170 Kopenhaga 12960 Londyn 3398 Madryt 10100 Medyolan 2900 NewYork 70950 Paryż 3760 Praga 2100 Sofia 510 Sztokholm 19095 Warszawa 13610—13635 Zurych 13683 Dolary 70750 Belgijskie 3620 bułgarskie 505 duńskie 12800 marki niemieckie 16850 angielskie 3387— francuskie 3755 holenderskie 28100 włoskie 2889 jugosłowiańskie 1123 norweskie 10180 polskie 13550—13600 rumuńskie 352 szwedzkie 19000 szwajcarskie 13620 hiszpańskie 10010 czeskie 2105 węgierskie 9895 tureckie 347—.

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. 3·9 renta lutowa 4·8 losy tureckie 41·2 — Bodenkredit 212— austr. zakł. kred. 145·1 Kolej austr. 400·5 Kolej połudn. 54·3 Alpiny 385·

Zurych, 27. 3 PAT. Paryż 27.50, Londyn 24.81, Nowy Jork 5.183, Berlin 1.234, Wiedeń 73, Warszawa 100.

— Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma prosimy o bezzwłoczne odnowienie prenumeraty na miesiąc kwiecień.

KUPON Nr. 5

dla konkursu **„Łamigłówki"**

Nowego Dziennika

PRZEWODNIK HANDLOWY.

[Art]ykuły apteczne

DROGUERYA
[ill]MUNDA KURTZ Kraków Wolnica 5
poleca artykuły apteczne i toaletowe po cenach przystępnych.

Nowy Zarząd drogueryi
przy ul. Zwierzynieckiej 4
poleca artykuły apteczne i toaletowe po cenach nader przystępnych

Artykuły gospod.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości
A. SATTLER
GERTRUDY 34.
Tel. 4162. Tel. 4162.

Elektrotechnika

„LUX“
Kraków pl. Dominikański 2
Urządzenia elektr.
Wszelkie naprawy
Sprzedaż materyałów
Porady i kosztorysy bezpłatnie.
Telefon Nr. 3335.

FORTEPIANY

FORTEPIANY PIANINA FISHARMONIE
Skład
HELENA SMOLARSKA
Kraków
Szewska 9. Tel. 4365
Sprzedaż na raty do 10 miesięcy.
Wybór olbrzymi

Firanki

od najskromniejszych do najwspanialszych, portyery madrasowe zagr. po cenach fabrycznych hurtownie i detalicznie poleca firma
Lipschütz i Weitz, Grodzka 71

FUTRA

ZAKŁAD KUSNIERSKI
M. ROTBLUM
UL. FLORYANSKA 8.

Galanterya

BAZAR WENECKI
Kraków, Rynek gł. 11
poleca w wielkim wyborze korale, branzoletki, broszki, artykuły podarunkowe hurtownie i częściowo.

Maski

balowe i charakterystyczne, ordery kotylionowe.
Wiktor Wanderer, Kraków, ulica Szewska L. 21.

Porcelana

Porcelanę, kryształy, szkło i lampy poleca
H. Statter Kraków
ulica Gr dzka l. 39.

Meble

Meble stylowe luksusowe biurowe, dekoracye wnętrz poleca M. Pleszowski, Kraków, Mały Rynek 2. Telefon 4136.

Radio

RADJOSWIAT
Kraków, Grodzka 32
Wszystko na składzie po najtańszych cenach.

„UNIWERSUM“ biuro inżynierskie, Kraków, ul. św. Marka 25 poleca w wielkim wyborze radioaparaty odbiorcze, lamki katodowe i części składowe.

Spedycya

Cracovia Sp. transportowa Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60. Tel. 4078.

Szkło

Szlifiernia szkła i luster **K. Woroniecki,** Kraków, pl Szczepański L. 7. Lustra meblowe, szyby automobil. i latarń, szyby lustrowe okienne półlustrowe i ornamentowe. Odnawia stare lustra.

Pierwsza małop. fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków. Grodzka 60, Tel. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

Szlifierz

SPECYALISTA
szlifierz brzytew dobiera fachowo wg. zarostu, najlepsze brzytwy od 5—7 zł. J. MYSZKOWSKI Kraków, Dietlowska L. 46

Węgle

Węgiel śląski, krajowy i dąbrowiecki dostarcza wagonowo
POLSKA SP. WĘGLOWA,
ul. Andrzeja Potockiego 3
Tel. 4075. Tel. 4075.

Złoto, srebro

Wielki wybór!
Zegarki, brylanty, perły, i wyroby srebrne najtaniej poleca:
GOLDSTEIN i GRÜNBERG
Kraków, ul. Bożego Ciała róg Dietla 4

DANCINGI DOMOWE
urządza światowej marki
GRAMOFON „His masters voice“
„GŁOS SWEGO PANA“

Gramofon ten najnowszej konstrukcyi (system RADIO z podkładką mikrofonową) uznany przez pierwszorzędnych znawców całego świata za najlepszy.
Wzorowa reprodukcya bez szmerów.
Wielki wybór płyt, również żydowskich i hebrajskich kantorów: ROZENBLATTA. KWARTINA. SIROTY.

THE GRAMOPHONE Co, Limited, LONDON.
Jeneralny reprezentant na Polskę:
JÓZEF WEKSLER
Kraków, Floryańska 25. Lwów, Sykstuska 2.

NAJNOWSZE MODELE WIEDEŃSKIE i PARYSKIE jakoteż KAPELUSZE SŁOMKOWE
727 nadeszły do firmy:
Jadwiga Cypes, Kraków, Poselska 20.
Najmodniejsze jedwabie. Ceny konkurencyjne

Wiosenne i letnie zagraniczne **suknie, bluzki, kasaki** i t. p. w bardzo wielkim wyborze poleca
Magazyn Nowości
Sp. z ogr. odp.
Kraków, ul. Floryańska 28
O niskości cen prosimy się przekonać
736 bez obowiązku kupna.

Sliwowicę paschalną
שליוואוויץ של פסח
וגם יין טבעי ומרפא מארץ ישראל תר״ב
poleca fabryczny skład wódek, likierów i koniaku
M. GRIES, Kraków, Bożego Ciała 22.
Ceny znacznie zniżone.

Płaszcze gumowe
zagr. męskie i damskie w wielkim wyborze po cenach fabrycznych poleca
Józef Nussbaum, Kraków, Loretańska 4
(w pobliżu teatru „Bagatela“)

Nadeszły oryginalne Pianina PETROFA
do najstarszego składu fortepianów
Z. RABA nast., Kraków, św. Anny 3.

Fabryka wódek, likierów i koniaku
W. Lermer Kraków
Tel. 4395 **ul. Józefa 13.** Tel. 4395
poleca swoje znane z dobroci wyroby po cenach bardzo przystępnych a w szczególności **śliwowicę paschalną** שליוואוויץ של פסח

Skład porcelany i szkła
Rosenthal
ADOLF EDER
Kraków Floryańska 6
Tel. 2231.

S. Sattler, Kraków, Stradom 18
Wyroby metalowe, stalowe emaliowane, nożownicze. Artykuły dla gospodarstwa domowego

AKADEMIK
udziela lekcyi, również z specyalnych przedmiotów: przyrody i niemiec. Zgłoszenia pod „Nauka“ do Admin. N. Dz. 170

מאנושעוויטש מצות .די מצות מיט אלע מעלות״
שטרענג כשר לחג הפסח אפילו למהדרין

MACE AMERYKANSKIE światowej marki „Manischewitza“ już nadeszły i można je nabyć u f-y S. Gerstel, Rzeszów, Mickiewicza.

Sprzedajemy najlepszą świetalną śliwowicę
כשר של פסח
po cenach przystępnych 447
GANZ i INFELD w Krakowie
ulica Krakowska L. 33. Telefon 3413.

2 pokoje z kuchnią lub jeden z kuchnią
za wysokim czynszem miesięcznie lub rocznie płatnym, ewentualnie za odstępnem w Krakowie
poszukuje się
Zgłoszenia pod „Wiosna 22“ do Adm. N. Dz.

KUPIĘ
2 ładne lampy gazowe
Łask. zgłoszenia z podaniem ceny pod „Lampy“ do Admin. N. Dziennika.

Nadeszły
najnowsze materyały jedwabne i wełniane
na kostiumy, płaszcze suknie i kasaki w wyrobach jak:
Kasha
Epingle
Rypsy
Otomany
Crepe marocaine
itp. w bardzo wielkim wyborze po niskich cenach.
Magazym Nowości
Sp. z ogr. odp.
Kraków **Floryańska 28**

Drobne ogłoszenia

Rutynowany urzędnik bankowy pracujący stale w dziale wekslowym wypełnia czyli wystawia weksle dokładnie podług prawa wekslowego za wynagrodzeniem 10 groszy od pojedyńczego weksla. Zgłaszać się codziennie między godz. 4—6 popoł. we firmie Leib Bilfeld, Kraków, Dietlowska 46

Szczotki, pendzle, farby, lakiery, pasty do podłóg i obuwia, wycieraczki kokosowe, mydła, deszczułki do krzeseł, wyroby powroźnicze, bieżyaka tryfestyńskie oraz artykuły gospodarcze, poleca Berger, Kraków, pl. Szczepański 9.

Fanna int. poszukuje posady do jednego dziecka lub do pomocy w gospodarstwie. Reflektuje tylko na lepszy dom. Zgłoszenia pod „D. P.“ do Admin. „Nowego Dziennika“.

Pokój umeblowany, czysto utrzymany, szuka intel. pan (Niemiec). Dr. Goldberger, Stradom 18 277

KARNISZE mosiężne
NAKRYCIA alpakowe berndorfskie
NACZYNIA kuchenne marki Sinks i Standard
WIORA stalowe do podłóg
poleca Henryk Kornhäuser, Kraków. Krakowska 4.

Kolonia ogrodnicza młodzieży żyd. w Krakowie przyjmuje kursistów, których kształci w ogrodnictwie, pszczelnictwie i gospodarstwie domowem. Zgłoszenia przyjmuje inż. P. Goldwasser, Kraków, Grodzka 25, II. p.

Rzadka okazya! Wspaniałą sypialnię i jadalnię sprzedam okazyjnie Grzegórzki, Łazarz L. 21 obok Collegium Medicum, Garaż 271

Zgubioną książeczkę wojskową na nazwisko Majer Weiss, wydaną przez P. K. U., Tarnów unieważniam.

PŁASZCZE GUMOWE
i impregnowane we wszelkich rodzajach.
KURTKI SKÓRZANE
nappa od najtańszych do najlepszych.
RĘKAWICZKI SKÓRKOWE
damskie, męskie i dziecięce w bardzo wielkim wyborze poleca:
A. BROSS
Kraków. Floryańska L. 44.
Narożnik obok Bramy
114 Floryańskiej.

OBEJMUJĘ
osobiście zarząd domów w Berlinie i administracyę
I. Frost
744 Berlin
Preuzlauerstr. 12/8

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7